

**Поняття “*parabolē*” у Біблії та сучасній німецькій мові
(слово, значення – текст, смисл)**

Єврейське слово *māschāl* та його грецький відповідник *parabolē* слугують у єврейському тексті Біблії для позначення різних текстових форм: 1) прислів'я; 2) приповідки; 3) притчі; 4) повчальної розповіді; 5) пророкування. У Євангеліях ми знаходимо два поняття для позначення текстів притч: у перших трьох – *parabolē*, в останньому – *paroimia*. Обидва поняття використовуються у Септуагінті як переклад єврейського *māschāl*. *Parabolē* вважалось одним із засобів переконання у мовленні [4: 7]. У німецькомовному просторі дослідження біблійних притч цей термін передано як “*Gleichnis*” та “*Parabel*” (відп. “порівняння” та “притча”).

Існують також інші грецькі терміни для позначення образності мови, близькі до нього за своїм значенням (напр., *metaphora* (метафора), *similitude* (порівняння), *allegoria* (алегорія), *symbolon* (символ) та ін.). Оскільки ці поняття можуть функціонувати у мові незалежно, а також у тій чи іншій мірі характеризувати *parabolē*, то, на нашу думку, для встановлення загального поняття образних висловлювань, не можна опиратись виключно на єдиний термін з мови оригіналу (наприклад, етимологічно близький “парабола”, або в загальному “порівняння” чи “алегорія”), щоб охопити усю парадигму його властивостей.

Parabolē притаманна алегоричність, оскільки тут одночасно можуть співіснувати два плани: перший – прямий, поверхневий та другий – глибший, завуальований, який суттєво відрізняється від першого [1: 259]. Алегорія – це стилістичний засіб, в основі якого лежить зображення абстрактного поняття, уявлення, моральних, соціальних зв'язків та інших явищ через наочний конкретний образ; протиставляються абстрактне – конкретному; духовне –

матеріальному; реальність – ідеальному; правда – вигадці. Її можна вважати також поєднанням метафор [2: 317].

Лексема “інакомовлення” [3: 23], на нашу думку, найповніше охоплює парадигму властивостей усіх вищевказаних категорій. Ми можемо визначити його як короткий або довгий розповідний, вигаданий текст (дискурс), у якому абстрактне поняття (моральна чи релігійна істина) пояснюється експліцитно чи імпліцитно шляхом асоціативного порівняння з конкретною дією чи предметом. Інакомовлення часто трапляються в середині іншого тексту (інтертекстуальність) і тому, окрім дослівного значення, мають щонайменше ще одну, пов’язану із контекстом, семантичну площину. Реципієнт повинен зрозуміти їхній смисл та зробити правильний висновок або вчинок (прагматизм). Відбір засобів, які сприяють здійсненню комунікативної мети інакомовлення, призводить до компресії інформації самого біблійного тексту, обмеженості лексичного поля їх модифікаціями у тексті чи дискурсі (стислість). Наприклад, *Unkraut zwischen den Weizen säen* (Модифікація з тексту Matthäus 13:24-30).

Духовні та моральні цінності завжди перебували в центрі уваги біблійного інакомовлення та виступають у ролі його релевантної специфічної властивості. Наприклад, *Die Lampe des Leibes ist das Auge. Wenn nun dein Auge lauter ist, so wird dein ganzer Leib licht sein; wenn aber dein Auge böse ist, so wird dein ganzer Leib finster sein. Wenn in Wirklichkeit das Licht, das in dir ist, Finsternis ist, wie groß ist diese Finsternis!* (Текст із Matthäus 6:22-23, Die Neue-Welt Übersetzung der Heiligen Schrift). Як бачимо з прикладу, оповідь біблійного інакомовлення організовується таким чином, що істина подається як вічна, достовірна всюди та на всі часи, так би мовити, не локалізується ні часом, ні простором.

Отже, можна виокремити такі основні особливості тексту біблійних інакомовлень: алегоричність, стислість, інтертекстуальність та прагматизм.

Список літератури

1. Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества / Бахтин М.М. – М.: Искусство, 1979. – 424 с.
2. Довгалевський М. Поетика: (Сад поетичний) / Довгалевський Митрофан.– К.: Дніпро, 1973. – 432 с.
3. Словник української мови: Т.IV / Ред. кол.: І.К.Білодід та ін. – К.: Наук. думка”, 1973. – 840 с.
4. Kompendium der Gleichnisse Jesu / R. Zimmermann. – Gütersloh, 2007. – 1001 S.